

3. forum za dijeljenje znanja

projekta “Poboljšano strateško planiranje na regionalnoj i lokalnoj razini”

Jačanje regionalne otpornosti u odnosu na demografske trendove

26. i 27. listopada 2023.

Opatija, Hrvatska

O forumu za razmjenu znanja

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije (MRRFEU) i Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD) organiziraju dvodnevni forum o učincima demografskih promjena na teritorijalni razvoj u Republici Hrvatskoj i najboljim načinima prilagodbe regija kako bi potaknule održiv gospodarski rast i osigurale dobrobit svojim građanima. Forum je namijenjen predstavnicima tijela na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini vlasti, regionalnim razvojnim agencijama te predstavnicima nevladinih organizacija, koji su uključeni u istraživanje, oblikovanje i provedbu inicijativa usmjerenih na učinke demografskih promjena na teritorijalni razvoj.

Ovaj Forum, koji je dio projekta "Poboljšano strateško planiranje na regionalnoj i lokalnoj razini u Hrvatskoj", ima dvije funkcije:

1. **Stvaranje prilika za dijalog i razmjenu mišljenja između nacionalnih, regionalnih i lokalnih kreatora politika** o trenutačnom stanju i izazovima demografskih promjena na regionalni razvoj.
2. **Poticanje učenja iz međunarodnih i domaćih primjera dobre prakse te identificiranje inovativnih alata** koji bi mogli pomoći tijelima na svim razinama vlasti u provedbi mjera za ublažavanje i/ili prilagodbu demografskim promjenama.

Fokus na teritorijalnim učincima demografskih promjena

U većini zemalja članica Europske unije, nastavljaju su negativni trendovi starenja stanovništva i smanjenja populacije. U zemljama poput Hrvatske, negativni demografski trendovi su dodatno pogoršani visokim stopama emigracije, što postavlja niz značajnih izazova za razvoj gospodarstva i društva. Neki od navedenih izazova su smanjenje produktivnosti i inovativnosti, nedostatak kvalificirane radne snage, zatvaranje lokalnih poduzeća, pad vrijednosti nekretnina, kao i smanjenje potražnje te finansijske održivosti pružanja javnih usluga (u području zdravstva, obrazovanja, javnog prijevoza).

Izazovi uzrokovani demografskim promjenama se različito pojavljuju u različitim regijama, gradovima i mjestima. Dok se, primjerice, samoupravne jedinice u ruralnim i udaljenim područjima Republike Hrvatske suočavaju s kontinuiranim opadanjem broja učenika i time povezanim rizikom od zatvaranja škola, istovremeno se u mnogim jedinicama u urbanim područjima javlja potreba za prilagodbom infrastrukture kako bi se osigurala dostupnost javnih usluga sve većem udjelu starije populacije. Ovakvi i slični izazovi zahtijevaju teritorijalno usmjerene političke intervencije, odnosno pripremu politika koje su prilagođene razini otpornosti pojedinih samoupravnih jedinica na demografske promjene i instrumentima koje one imaju na raspolaganju za zaustavljanje negativnih demografskih trendova, ali i za prilagodbu njihovim posljedicama.

Mnogi izazovi koji su uzrokovani demografskim promjenama ne mogu se riješiti samo od strane lokalnih i regionalnih vlasti te zahtijevaju učinkovitu suradnju između svih razina vlasti (npr. nacionalno financiranje lokalno usmjerenih politika prilagodbe), kao i suradnju između različitih regija, gradova i mjesta (npr. suradnja samoupravnih jedinica na zajedničkom pružanju dijela javnih usluga). Neuspjeh u upravljanju demografskim promjenama može dovesti u pitanje finansijsku održivost rada samoupravnih jedinica te dovesti u pitanje pristup kvalitetnim javnim uslugama za stanovništvo te povećati razlike između regija. S druge strane, uspješnost u provedbi demografskih politika može povećati otpornost i održivost pojedinih regija i gradova te otvoriti nove razvojne mogućnosti.

Ovaj forum za dijeljenje znanja usmjeren je na procjenu učinka trenutnih demografskih promjena na županije, gradove i općine u Republici Hrvatskoj te istražuje moguća rješenja, crpeći inspiraciju iz međunarodnih primjera dobre prakse.

Konkretno, forum će istražiti:

- ▶ Utjecaj demografskih promjena na regionalne i lokalne vlasti, uzimajući u obzir izazove i prilike koje nameću demografske promjene.
- ▶ Strategije za prilagodbu teritorijalnih jedinica na demografske promjene, usmjerene na održavanje kvalitete i dostupnosti javnih usluga, sukladno promjenama u stanovništvu.
- ▶ Pristup lokalnih i regionalnih vlasti ublažavanju demografskih promjena, primjerice politike migracija i zadržavanja mladih obitelji.

O projektu „Poboljšano strateško planiranje na regionalnoj i lokalnoj razini“

Cilj projekta je jačanje strateškoga planiranja i jačanje upravljačkih kapaciteta za implementaciju Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine među različitim razinama vlasti, a posebice na regionalnoj i lokalnoj razini.

Opći cilj projekta je poticanje prijenosa znanja vezanih uz nacionalne politike planiranja na razini regionalne i lokalne uprave te jačanje regionalnih i lokalnih partnerstava i odgovornosti za postizanje ciljeva održivog razvoja.

Poseban cilj je podizanje javne svijesti i znanja o nacionalnoj razvojnoj strategiji i programu UN-a za 2030. na regionalnoj i lokalnoj razini te stvaranje suradnje i inovativnih partnerstava kao temelja za konstruktivan politički dijalog i provedbu Nacionalne razvojne strategije i ciljeva održivog razvoja.

Očekivani učinak projekta: poboljšane vještine i kapaciteti za provedbu Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine omogućit će praćenje provedbe ciljeva i pokazatelja uspješnosti, kao i povezivanje ciljeva i prioriteta politike na regionalnoj i lokalnoj razini s onima na nacionalnoj razini.

Ciljna skupina: Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u Republici Hrvatskoj.

Očekivani ishodi:

1. Poboljšane vještine i sposobnosti regionalnih i lokalnih koordinatora relevantne za koordinaciju procesa strateškog planiranja i provedbu Nacionalne razvojne strategije 2030. na regionalnoj i lokalnoj razini.
2. Uspostavljena kultura dijaloga za učinkovitu politiku i donošenje odluka
3. Uspostavljena strateška partnerstva i funkcionalna mreža razvijena na regionalnoj razini za postizanje ciljeva/ciljeva Nacionalne razvojne strategije i ciljeva održivog razvoja.

Kako bi se postigli prethodno navedeni ciljevi projekta, OECD će analizirati postojeći sustav višerazinskog upravljanja regionalnim razvojem u Republici Hrvatskoj i izdati preporuke za prilagodbu politika u tom području. Dodatno, organizirati će se forumi za razmjenu znanja i aktivnosti jačanje stručnih kapaciteta tijekom dvogodišnjeg razdoblja projekta. Planirano je održavanje još dva foruma za razmjenu znanja u lipnju i rujnu 2023. godine. Informacije o datumima održavanja i temama biti će podijeljene na vrijeme.

Kako biste saznali više o projektu, preuzmite [projektni letak](#):

Agenda

Četvrtak, 26 listopada

14:30 – 15:00	Dolazak i registracija sudionika
15:00 – 15:15	Uvodne riječi <ul style="list-style-type: none">• Stephan Visser, analitičar, CFE, OECD• Željka Josić, državna tajnica, Središnji državni ured za demografiju i mlade• Spomenka Đurić, državna tajnica, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije
15:15 – 15:45	Uvodno predavanje OECD-a <p>Ovaj uvodni panel predstavlja pregled različitih tema obuhvaćenih Forumom. Pomnije će se istražiti teritorijalni utjecaji demografskih promjena, fokusirajući se na podatke iz zemalja članica OECD-a i Europske unije, uključujući i Hrvatsku. Panel će istražiti učinke, ali i izazove te prilike koje demografske promjene predstavljaju za pitanja poput gospodarskog rasta, javnih financija, pružanje javnih usluga, dinamiku tržišta rada i društvenu koheziju. Nadovezujući se na rad OECD-a, u uvodnom izlaganju će se također istražiti kako točno političke intervencije, uključujući reforme u javnoj upravi, mogu pomoći županijama, gradovima i općinama da maksimalno iskoriste mogućnosti koje stvaraju demografske promjene.</p> <ul style="list-style-type: none">• Stephan Visser, analitičar, CFE, OECD
15:45 – 16:45	Panel 1: Nacionalne perspektive i strategije za suočavanje s demografskim promjenama na regionalnoj i lokalnoj razini <p>Ovaj panel istražiti će Strategije Republike Hrvatske i Republike Italije za suočavanje s demografskim promjenama. Panelom će se razmotriti konkretni ciljevi javnih politika (npr. povećanje fertiliteta ili prilagodba demografskim pomacima), kao i intervencije koje se predlažu za njihovo postizanje, posebno kako bi se podržale lokalne i regionalne vlasti u upravljanju demografskim promjenama.</p> <p>Govornici</p> <ul style="list-style-type: none">• Željka Josić, državna tajnica, Središnji državni ured za demografiju i mlade <p>Italija: prezentacija talijanske nacionalne strategije za unutarnja područja (SNAI), Francesco Mantino, Centar za istraživanje poljoprivrednih politika i biokemije.</p> <p>Moderator</p> <ul style="list-style-type: none">• Marc Bournisien de Valmont, analitičar, CFE, OECD
16:45 – 17:00	Stanka za kavu
17:00 – 18:00	Radionica 1. Identifikacija izazova i prilika generiranih demografskim promjenama na regionalnoj i lokalnoj razini u Hrvatskoj <p>Kroz vježbu, sudionici će zajedno raditi na izradi analize učinaka demografskih promjena na njihove regije, s posebnim naglaskom na izazovima koje one predstavljaju (u području produktivnosti, lokalnom gospodarskom razvoju, društvenoj koheziji, pružanju usluga, javnim financijama), kao i prilikama koje demografski trendovi mogu generirati (npr. 'srebrna' ekonomija).</p> <p>Moderator</p> <ul style="list-style-type: none">• Marc Bournisien de Valmont, analitičar, CFE, OECD
18:00 – 18:10	Završne riječi 1. dana <ul style="list-style-type: none">• Stephan Visser, analitičar, CFE, OECD

- Luka Novosel, savjetnik ministra, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije

Petak, 27 listopada

09:30 – 10:00	Dolazak sudionika i registracija
10:00 – 11:00	Panel 2: Prilagođavanje demografskim promjenama radi osiguranja kontinuirane kvalitete pružanja javnih usluga <p>Ovaj panel usredotočuje se na to kako demografske promjene utječu na pružanje javnih usluga od strane JLP(R)S. Konkretno, istražuje političke intervencije lokalnih i regionalnih vlasti usmjerenе na rješavanje izazova koje demografske promjene nameću, primjerice, utjecaj starenja stanovništva na potražnju i troškove javnih usluga poput obrazovanja, zdravstva i javnog prijevoza, te iskorištavanje ekonomskih prilika koje navedeno može generirati.</p> <p>Međunarodni stručnjak</p> <p>Finska: Projekt Mreže opće škole 2022-2024, Mari Sjöström, Specialist, Odjel za socijalnu skrb i obrazovanje, Udruga općina Republike Finske</p> <p>Sugovornici</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stipe Čogelja, zamjenik župana Splitsko-dalmatinske županije • Marija Šarić, gradonačelnica grada Pleternice <p>Moderator</p> <ul style="list-style-type: none"> • Miquel Vidal Bover, analitičar, CFE, OECD
11:00 – 11:15	Stanka za kavu
11:15 – 12:15	Radionica 2. Unaprjeđenje pružanja kvalitetnih usluga usprkos demografskim promjenama <p>Kroz vježbu, sudionici će: (1) identificirati kako demografske promjene utječu na sposobnost regionalnih i lokalnih samouprava za pružanje usluga obrazovanja, zdravstva i/ili javnog prijevoza; te (2) istražiti političke intervencije radi osiguravanja kvalitete pružanja usluga (npr. reforme fiskalne decentralizacije, suradnja među JLS, digitalizacija procesa).</p> <p>Moderator</p> <ul style="list-style-type: none"> • Miquel Vidal Bover, analitičar, CFE, OECD
12:15 – 13:30	Ručak
13:30 – 14:30	Panel 3. Ublažavanje demografskih promjena putem politika migracija i politika usmjerenih na mlade <p>Ovaj panel usredotočuje se na političke intervencije koje lokalne i područne (regionalne) vlasti mogu razmotriti kako bi ublažile demografske promjene, primjerice putem politika koje podržavaju obitelji/fertilnost (uključujući finansijske poticaje), politika usmjerenih na povratak hrvatske dijaspore i intervencija usmjerenih na sprječavanje odlazne migracije.</p> <p>Međunarodni stručnjak</p> <ul style="list-style-type: none"> • Švicarska: Oznaka kvalitete za općine koje potiču mlade na različite mogućnosti i tako zaustavljaju odlazak mlađih, Thomas Egger, Direktor Švicarskog centra za planinske regije SAB (Virtualno) <p>Discussants</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mislav Rubić, Središnji državni ured za demografiju i mlade • dr. sc. Sanja Klempić Bogadi, Institut za migracije i narodnosti <p>Moderator</p>

6 | PROJEKT “POBOLJŠANJE STRATEŠKOG PLANIRANJA NA REGIONALNOJ I LOKALNOJ RAZINI”

	<ul style="list-style-type: none">• Stephan Visser, analitičar, CFE, OECD
14:30 – 15:30	Radionica 3. Istraživanje lokalnih i područnih (regionalnih) političkih intervencija radi ublažavanja demografskih promjena Kroz vježbu, sudionici će zajedno raditi na identifikaciji učinkovitih načina ublažavanja demografskih promjena putem regionalnih i lokalnih mjera, uključujući kako regionalne agencije za razvoj mogu podržati dizajn, provedbu i koordinaciju takvih intervencija Moderator <ul style="list-style-type: none">• Stephan Visser, analitičar, CFE, OECD
15:30 – 15:45	Closing remarks, including next steps <ul style="list-style-type: none">• Stephan Visser, analitičar, CFE, OECD• Spomenka Đurić, državna tajnica, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije